Poštnina plačana v gotovini

Cena 1 Din

Mariborski Večernik »JUTRA«

Leto V. (XII.), štev. 163 Maribor, sreda 22. julija 1931

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno prejeman v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelek „Jutra" v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Londonska konferenca v težki krizi

Angleško-ameriške grožnje Franciji z ustvaritvijo anglosaško-nemške gospodarske zajednice — Francija kljub temu ne odneha in je krepko na braniku ogroženih interesov svojih zaveznikov

LONDON, 22. julija. Kakor je bilo pričakovati, se bo delo konferenca sedmih sil v Londonu zelo zavleklo ter je splošno pričelo prevladovati prepričanje, da bo padla zadnja in definitivna odločitev morda šele jeseni. Na včerajšnjih konferencah, ki so trajale ves dan, se je pokazalo, da imajo vse države resno voljo pomagati pri sanaciji nemških financ ter pomagati Nemčiji na noge. Zbrani državniki so pretresali včeraj predvsem vprašanje o možnosti mednarodnega finančnega sodelovanja za vzpostavitev gospodarskega ravnotežja v Nemčiji. Po tem prvem koraku se bi sestala nova konferenca, ki bi odredila končne mere za trajno konsolidacijo nemških finančnih prilik.

Popoldne pa se je vršila seja finančnih ministrov prizadetih sil pod predsedstvom Macdonalda, na kateri so razpravljali o podaljšanju nemških kratkoročnih kreditev ter poznejšo njihovo pretvoritev v dolgoročna posojila. Posvetovanja se danes nadaljujejo ter bodo najbrže zaključena v petek.

LONDON, 22. julija. Po mnogo obetajočem uvodu prihaja na londonski konferenci do vedno večjih nasprotstev, tako da je uspeh konference silno dvomljiv.

Na včerajšnji plenarni seji so se pojavile namreč znatne razlike v stališčih angleške in ameriške delegacije na eni ter francoske in belgijske delegacije na drugi strani. Zdi se, da bi se s sprejetjem francoskih garancijskih pogojev po Nemčiji francoski prestiž znatno ojačil, kar pa hočejo Angleži in Amerikanci za vsako ceno preprečiti.

Dočim zagovarjajo Francozi stališče, da se morajo mirovne pogodbe podkrepiti in da mora iz vseh pogodb prodreti misel mirovne politike, temelječe na teh pogodbah, pa kažejo Amerikanci in Angleži pretirano skrb za Nemčijo in očitajo Francozom, da hočejo Nemčijo s svojimi predlogi ponižati.

Komisija finančnih ministrov, ki je bila sestavljena včeraj, se je ves dan in pozno v noč posvetovala, ne da bi prišla do kakega rezultata. Zvečer je bil položaj že tako napet, da se je splošno govorilo, da bodo Francozi zapustili konferenco, ker je nadaljnje njihovo bivanje v Londonu brez pomena.

Veliko pozornost je vzbudil današnji uvodnik »Daily Expressa« z naslovom »Odkrita beseda Franciji«, ki je po splošnem mnenju inspiriran od angleške vlade in je v njem izraženo angleško in ameriško stališče. Članek silno kritizira francosko delegacijo in ugotavlja, da je naravnost tragično, kako se Francija trudi, da ohrani bojni duh in postopa z Nemčijo kot s sovražnikom. Članek naglaša, da Francija s svojimi Nemčijo preizkušajočimi zahtevami Anglijo, Zedinjene države in Nemčijo naravnost sili k temu, da se organizirajo v veliko gospodarsko zajednico, ki bi bila v interesu vsega sveta in miru. Francija in njeni vazali, nadaljuje članek, bodo v očigled taki velikanski gospodarski zajednici izolirani in njihova vojaška avtokracija bo brez moči. Nemčijo je treba rešiti, kajti Velika Britanija in Zedinjene države ne bodo pripustile, da se veliki nemški narod potopi v kaosu in izroči v naročje Moskve. Ako bi Francija s svojim stališčem izzvala tak izid londonske konference, potem se ne sme čuditi, ako bi novi gospodarji sveta uredili ves problem vojnih dolgov in reparacij na način, ki Franciji ne bi bil prijeten. Londonska konferenca je najlepša prilika za temeljito proučitev obstoječih težkoč, da se najdejo primerna pota in sredstva, ki bi brez predsodkov dovolila, da se rešijo vsa vprašanja na korist vsega sveta. Članek naglaša končno, da bo treba revidirati tudi mirovno pogodbo, ako ne bi bilo mogoče drugače omiliti krize v Nemčiji.

V francoski delegaciji je zbudil ta angleški članek veliko pozornost in ga smatrajo kot neposredno posledico včerajšnjih dolgih posvetovanj ameriških, angleških in nemških državnikov.

Pa tudi drugi znaki kažejo na anglosaško-nemško sodelovanje.

Kljub vsemu temu pa izjavljajo Francozi, da nikakor ne odstopijo od svojega stališča tako v interesu Francije kakor tudi svojih zaveznikov.

Pariški listi naglašajo, da stremi ameriški predlog za tem, da prekriža francoske politične načrte, pripominjajo pa obenem, da Francija na nemškem trgu tako ni zelo interesirana, ker more izgubiti v najslabšem primeru komaj 80 milijonov mark.

Francija za pravično razorožitev

ŽENEVA, 22. julija. Francoska vlada je predala tajništvu Društva narodov novo noto, v kateri pojasnjuje svoje stališče napram razorožitvenemu vprašanju. Francija je pripravljena vsak hip na delno ali popolno razorožitev, ki pa mora biti v skladu z določitvami versailleske pogodbe ter nuditi Franciji in njenim zaveznicam primerne garancije. Razorožitev se ne sme izvršiti po mehaničnem ključu, enakem za vse države, nego z upoštevanjem geografskih in političnih prilik, v katerih se nahaja vsaka prizadeta država. Za Francijo je vodilna misel pri določitvi stališča napram razorožitvi dejstvo, da so v zadnjem stoletju trikrat vdrle tuje vojske na njeno ozemlje ter opustošile njene najlepše pokrajine.

BERLIN, 22. julija. Komunistični list »Berlin am Morgen« poroča, da je v kratkem pričakovati imenovanje majorja Pabsta za Hitlerjevega štabnega načelnika in s tem seveda tudi za voditelja narodno-socijalističnih napadalnih oddelkov. Pabst bi postal s tem naslednik stotnika Röhma, ki je znan po svojih umazanih aferah, ki so mu onemogočili njegov dotedanji vplivni položaj v nemški narodno-socijalistični stranki.

PARIS, 22. julija. »Le Journal« poroča, da bo dosedanji sovjetski poslanik Dovgalevski odpoklican in pozvan v Moskvo. Kot razlog njegovega odpoklica se navaja znani incident z njegovim nečakom Besedovskim, ki je bil pozvan v Moskvo, a se ni hotel odzvati. Kot naslednik Dovgalevskega se navaja dosedanja sovjetska poslanica v Stockholmu, gospa Kolontaj.

Dvoboj med Francijo in Nemčijo

»Pariški sestanek francoskih in nemških državnikov je vzbudil po vsem svetu velike nade in upajmo, da Evropa ne bo razočarana,« tako je izjavil francoski ministrski predsednik Laval po mednarodni ministrski konferenci, ki se je vršila v nedeljo popoldne v francoskem notranjem ministrtvu. Nikdo sicer ni pričakoval, da bi mogel že prvi sestanek vodilnih državnikov Francije in Nemčije dovesti do razčiščenja odnošajev med obema velikima rivaloma in odpreti vrata za dalekosežno finančno pomoč Nemčiji, ki preboleva prav sedaj eno svojih najtežjih gospodarskih kriz.

Prevelik in prezamotan je bil kompleks vprašanj, o katerih so razpravljali Laval, Briand, dr. Brüning in dr. Curtius in vrh tega je nad vso pariško konferenco visela težka medsebojna nezaupljivost. Tej atmosferi primeren je bil zato tudi rezultat pariškega sestanka, ki se zrcali v treh kratkih besedah: uljudnost namesto pomoči.

Obojestransko se je pač naglašala dobra volja kot predpogoj za koristno in uspešno sodelovanje na političnem in gospodarskem polju, to pa je bilo obenem tudi vse. Francoski ministrski predsednik Laval je lojalno opozoril zastopnike Nemčije na integralnost francoskih finančnih in političnih pogojev in zlasti na to, da mora Nemčija na vsak način opustiti misel na revizijo verzajske mirovne pogodbe. S konferenco v Parizu je Francija dovolj jasno manifestirala, da je ravno ona v prvi vrsti pripravljena, da zagotovi Nemčiji posojilo in potrebne kredite. Nemčija in nikdo drugi zato nima v žepu ključev blagajne, v kateri se nahaja njena lastna rešitev. Od nje same je torej odvisno, ali hoče prispevati h končni politični in s tem tudi gospodarski sanaciji Evrope ali pa nadaljevati svojo sedanjo takozvano aktivitetno politiko, ki je v diametralnem nasprotstvu s politiko pomirljivosti in sprave pokojnega velikega nemškega državnika dr. Stresemanna. Ravno pota, katera je krenila Nemčija po njegovi smrti, so bila najboljše svarilo Franciji k čim večji previdnosti. Zavedajoč se, da bi morala zlasti ona v prvi vrsti prispevati k sanaciji nemških gospodarskih prilik, je bila Francija zato povsem upravičena, da je v svojem in v interesu svojih zaveznikov, posebno na jugovzhodu Evrope, vljudno opozorila zastopnike Nemčije, da mora Nemčija opustiti svojo dosedanjo nepomirljivost v bistvenih točkah in nuditi vidne dokaze svoje volje, da hoče izpolniti svoje sedanje in tudi bodoče obveznosti. Do tega pa v Parizu ni prišlo. Brüning je pač priznal nujno potrebo sodelovanja na političnem in gospodarskem polju, obenem pa je z vso diplomatično uljudnostjo odklonil vse politične pogoje Francije za kreditno akcijo.

Trdno odločeni, da ne odnehajo od svojih bistvenih zahtev, so odšli francoski delegati po ponesrečeni pariški konferenci v London, kjer naj bi padla odločitev, na kak način in pod kakimi pogoji naj bi se priskočilo Nemčiji na pomoč, da se jo obvaruje finančne katastrofe, ki bi mogla imeti nedogledne posledice za vso Evropo. Kakor v Parizu, vodi tudi na sedanji londonski konferenci njene državnike misel vodnica, da se mora pomožna akcija izvršiti le tako, da bo v korist vsej Evropi in posebno še miru. Avspicije, pod katerimi se je sestala londonska konferenca, torej nikakor niso rožnate, čeprav tudi ni povoda za pesimizem. Sodeč po dosedanjem njenem poteku, pa tudi londonska konferenca ne bo končala tako, kakor bi želeli vsi resnični prijatelji miru v Evropi. Delo je silno težko in nikakor ne gre izpod rok. Rešitev bo nedvomno polovičarska in bo Nemčija dobila za enkrat najbrže le pomoč v najskrajnejši sili v obliki kratkoročnega kredita. Da bi prišlo v Londonu do kakih sklepov, ki naj bi omogočili zdravo in solidno obnovo nemškega gospodarstva, skoro ni verjetno Anglija in Amerika pač silno pritiskata na to, ker imate investirane v Nemčiji ogromne kapitale, toda Franciji, od katere je v prvi vrsti odvisna uspešna in izdatna pomoč, pa se prav nič ne mudi. Njeni delegati ne omajno vztrajajo na stališču, da mora Nemčija sama prostovoljno nuditi zanesljiva jamstva, da se hoče povrniti k politiki pomirljivosti in resnične sprave, ki more edino privesti evropske države in narode, ki se vsi zvijajo v težki gospodarski krizi, k iskrenemu sodelovanju za gospodarsko obnovo vse Evrope.

Da na kake ukrepe londonske konference o trajni sanaciji Nemčije ni niti misliti, dokazujejo tudi že glasovi raznih Nemčiji prijaznih londonskih in ameriških listov, ki pišejo, da bo konferenca v Londonu najbrže že v petek zaključena in se bo nadaljevala potem šele jeseni, med tem pa bodo francoski in angleški državniki posetili Berlin. Do tedaj pa se bo gotovo tudi že jasno pokazalo, ali je Nemčija s pariško in londonsko konferenco izpustila samo svoj politični poizkusni balon, ali pa ji je resnično ležeče na tem, da se razpršijo težki oblaki, ki vise nad vso Evropo.

Vsa znamenja torej kažejo, da pred stavlja londonska konferenca samo nekak uvod v poznejše važnejše dogodke. Čim bolj bo Nemčija v Londonu popustljiva, tembolj bo tudi Francija pripravljena, da prispeva kar mogoče, da se gospodarski odnošaji Evrope postavijo v bodočnosti na zdrave temelje.

Sv. Peter pri Mariboru

PABERKI IZ ZGODOVINE TE MIČNE IN VEDNO TRDNE SLOVENSKE OBČINE.

Na levem bregu Drave, kratko uro hoda od Maribora, leži župnija Sv. Petra. Severna stran je omejena s precej visokimi bregovi, doline so pa odprte proti južni strani. Podnebje je milo, zlasti vinogradom ugodno, ter pridelajo vinogradniki obilo žlahtnega vina.

Župna cerkev daje ime župniji, občini in šoli. Občina sestoji iz sedmih katastralnih občin, ki imajo vse lepa slovenska imena: Celestrina, Hrenca, Malečnik, Metava, Trčova, Nebova in Vodole. Hiše so večinoma raztresene, le v Malečniku in Metavi je večja skupina hiš. Ves kraj je hribovit, bolje gričast. Ravnine ni. Glavni vir dohodkov daje prebivalcem vinogradništvo in sadjarstvo. Veliko lepih vinogradov ima tudi gospoda iz bližnjega Maribora, pa tudi iz inozemstva Vsled tega je v župniji tudi do 120 viničarskih družin.

Šentpeterska župnija in občina je vedno slovela za narodno zavedno, ter je obširni občini županoval vedno slovenski župan. Petdeset let in sicer od l. 1850 do l. 1900 je županoval Fluher Ivan, ki je bil tudi prvi slovenski deželni poslanec v nekdanjem štajerskem deželnem zboru. Za njim je nekaj časa županoval sin in nato vnuk, tako da je Šentpeterčanom županoval Fluherjev rod celih 63 let.

Župnijska cerkev se prvič imenuje l. 1338. Sedanja cerkev je vzvišena približno 40 m nad Dravo, ter je obrnjena proti jugovzhodu. Pod cerkvijo ob Dravi vodi nova okrajna cesta. Zgradil je cerkev župnik dr. Janez Sittich, ki je umrl l. 1759. Slog je romanski.

Ko je l. 1532 turški sultan Sulejman II. drugič z veliko vojsko prodiral proti Dunaju in je zvedel, da je mesto močno zavarovano, in ker se mu je potoma trdnjava Sisak pod poveljstvom Nikole Jurišiča junaško postavila v bran, se je skozi Štajersko vrnil na Turško. Oddelek turške vojske je šel med Mariborom in Meljem čez Dravo, ker so zabranili Turkom Mariborčani prehod skozi Maribor. Pri tej priliki so Turki obiskali tudi Št. Peter, ter so župno cerkev, kakor tudi podružnico na Gorci zažgali. Pripovedka pravi, da so Turki prišli do Metavskega brega, kjer pa so se jim prebivalci postavili v bran. In tako je del Metavskega hriba dobil ime »Turška meja«.

Iz teh časov je ostala še tudi pravljica: Ko so Turki vihrali proti Št. Petru, se je pred njimi širil strah, groza in trepet. Vse, kar je moglo, je bežalo ali se poskrilo. Gorski cerkovnik se je skril v najvišjo luknjico gorskega zvonika, učitelj pa je izginil v bližnji gozd. Ko so Turki odšli, in je vse zopet utihnilo, prileze cerkovnik iz svojega skrivališča, pogleda skozi lino, in ker nič ne vidi in ne sliši, gre na prosto. Kakor po strašni toči, tako je bilo tudi tedaj; vse je bilo mrtvo in tiho; žive duše ni bilo nikjer. Cerkovnik se spomni svojega tovariša učitelja in ga kliče, ali je še kje živ. Globoko v votlem deblu nekega drevesa se mu ta oglasi, in oba sta bila vesela rešitve iz smrtne nevarnosti.

Nič manj mična ni tudi naslednja pripovedka o velikem Gorskem zvonu, ki je imel nekdaj mnogo močnejši glas kot zdaj; čuli so ga daleč okoli po lepih Slovenskih goricah in Dravskem polju. Ko so pa Turki hodili k nam ropat, priklatili so se tudi do trga Št. Lenart. Ker so pa kristjani pred njimi bežali v cerkev, so Turki streljali s topi na zvonik. Toda, kakor pripovedka pravi — kroglje se zvonika niso prijele in mu nič škodovale. Nekega dne zaslišijo Turki glas Gorskega zvona. Zavzet vpraša turški poveljnik: »Kaj je to? Kdo tako grmi?« — »To je zvon Gorske Marije, do katere imajo kristjani posebno zaupanje«, mu odgovorijo. — »Rotim se, da so kristjani ta zvon danes zadnjikrat slišali«, zagrozi turški poveljnik. Ko so pa kristjani to zvedeli, so vsekali zvonu tisto rano, ki se še zdaj vidi, da bi več ne donel tako močno in da ga Turek ne bi našel. Od tistega časa pa ima Gorski zvon oni tihi in mili glas, ki sega vsem tako globoko v srce. Šentlenarčani pa so iz zvonika vrgli dosti košev čebel na Turke; iznenadeni in prestrašeni Turki se niso hoteli z drobnimi živalicami vojskovati in so raje pobegnili. Opisani zvon je še zdaj v zvoniku Gorske cerkve, ker mu je prizanesla tudi svetovna vojna.

V župni cerkvi pod glavnim oltarjem so v stekleni krsti zemeljski ostanki sv. mučenca Favstina. Pod cerkvijo je pa — podzemeljska kapelica — 12 m dolga in 4 m široka, v katero pelje 19 stopnic. Spredaj je oltar, na katerem se je do pred nedavnim časom na vernih duš dan služila sv. maša. Sedaj se vrši na ta dan le še procesija iz župne cerkve. Na vse štiri strani so v steni grobi. Za oltarjem je deset grobov ali »rak« imenovanih, kjer počivajo duhovniki. Vseh grobov ali rak je 64, med temi bo polovica zazidanih. Na desni strani žerfa je precej velik prostor — kostnjak, kjer je mnogo kosti mrličev, lepo zloženih, da čakajo vstajenja.

Cerkev Matere Božje na Gori je oddaljena od župne cerkve kakšnih 15 minut. Ob potu stoje stari topoli pa tudi kapelice križevega pota te vodijo do Gorce, odkoder je prekrasen razgled. Kdor je postavil to cerkev, je bil gotovo velik prijatelj narave. Začetek Gorske cerkve ni znan. Zidana pa je cerkev v gotskem slogu, izvzemši dve kapelici na južni in zahodni strani. Obrnjena je cerkev proti vzhodu. Močno zidan zvonik je bil postavljen l. 1517. Leta 1632 pa je bil kupljen veliki zvon, težak 22 centov, leta 1532 pa so Turki cerkev na Gorci zažgali.

Šola se prvikrat imenuje l. 1779, biti pa je morala že zdavnaj prej, kar sledi tudi iz pripovedke o gorskem cerkovniku in učitelju. Sedaj sta dve osnovni šoli, deška in dekliška. Slednjo vodijo šolske sestre, katere imajo tudi gospodinjsko šolo. Deški osnovni šoli pa je priključena kmetijsko nadaljevalna šola. Deška šola je bila postavljena l. 1904, dekliška pa l. 1869 večinoma na stroške rodoljuba M. Glaserja. Šentpeterska župnija se že od nekdaj zamore ponašati z dobrim šolstvom in vzornim učiteljstvom. In oba častna občana, ki jih ima šentpeterska občina, pripadata učiteljskemu stanu in to sta sedaj vpokojeni šolski upravitelj F. Derniač, ki je pri Št. Petru služboval nad trideset let in šolska sestra Melonija Ploder, ki je vzgajala šentpeterski rod celih 43 let.

Na župnijskem pokopališču, ki se nahaja okrog Gorske cerkve, je pokopanih tudi več za župnijo in občino zaslužnih mož. Med temi zavzema vsekakor prvo mesto Marko Glaser, župnik in častni kanonik, rodom iz Smolnika pri Rušah, rojen l. 1806, umrl l. 1883, kateri je župnikoval pri Št. Petru celih 37 let s pravo ljubeznijo, požrtvovalnostjo in gostoljubnostjo, ki je bila daleč naokrog znana in cenjena. Glaser, eden izmed najboljih prijateljev Slomška, si je pridobil velikih zaslug za prenos škofijskega sedeža od Št. Andraža na Koroškem v Maribor. Zlasti pa je izdatno podpiral šolstvo. Glaser je bil zares vsem vse. Dalje tudi počivajo na tem pokopališču nekdanji šentpeterski župani: že prej omenjeni Fluher Ivan, potem Fluher Anton in Lorber Jožef. Slednji je županoval tudi med svetovno vojno. L. 1913 je Lorber ob priliki otvoritve in blagoslovitve novega državnega mosta v Mariboru pozdravil cesarjevega zastopnika v slovenskem jeziku. Zraven svoje matere, 94letne Barbare Štrakl, pa počiva tudi l. 1928 umrli župnik Matija Štrakl, ki se je zlasti marljivo udejstvoval na gospodarskem in glasbenem polju. Pa kaj bi jih več našteval. Vsi in vsak ima nekaj zaslug za skupnost. Naj tudi vsi bogati in revni, imenitni in priprosti, ki spe na tej njivi miru, počivajo v miru.

Št. Peter je s svojo vabljivo okolico prijetna izletna točka za Mariborčane in sploh prijatelje lepe narve. Z gradnjo nove ceste, ki bo skrajšana vez med Mariborom in Slovenskimi goricami, je Št. Peter v gospodarskem oziru znatno pridobil. Potrebna bi bila še zveza s Sv. Barbaro v Slovenskih goricah.

Končno bodi še omenjeno, da se je v Metavi l. 1744 rodil veliki učenjak Rojko Gašpar. Šolo je obiskoval v Mariboru, gimnazijo pa pri jezuitih v Gradcu in Leobnu. Komaj 29 let star, je bil že pozvan na stolico filozofije v Gradcu, leto pozneje pa je bil že profesor zgodovine na vseučilišču. L. 1792 ga najdemo kot profesorja na vseučilišču v Pragi. Pri takratni deželni namestniji je bil poročevalec v cerkvenih zadevah, l. 1793 pa je bil imenovan za pravega gubernijalnega svetovalca. Leta 1807 je postal kanonik, l. 1811 pa prošt pri cerkvi Vseh svetnikov v Pragi. Umrl je l. 1819. Izdal je precejšnje število znamenitih del ter je v takratnem času s svojimi spisi zbudil veliko pozornost.

Kakor je zanimiv kraj, tako je tudi zanimiva zgodovina Št. Petra. Šentpeterčani pač sami ne vedo, koliko zgodovine, lepe in vesele, pa tudi žalostne se je že odigralo tekom stoletij po prijaznih hribih in tihih dolinah vedno slovenskega Št. Petra pri Mariboru.

A. Krepek.

Mariborski in dnevni drobiž

Imenovanja v policijski službi.

Za policijske nadstražnike pri mestni policiji v Mariboru so imenovani: Ivan Dorinčič, Karel Pavšič in Anton Zajc.

Razprava proti Mohorku.

Razprava proti štirikratnemu morilcu Rudolfu Mohorku se ne bo vršila koncem tega meseca kot je bilo prvotno mišljeno, nego šele po sodnih počitnicah, to je v prvih dneh meseca septembra.

Bivšo porotno dvorano

mariborskega okrožnega sodišča zaenkrat še ne mislijo uporabiti ali prezidati za preiskovalni oddelek kot se širijo vesti po Mariboru. —

Smrtna kosa.

Davi je preminula v Mariboru gospa Ivana Černy roj. Pasero, soproga čevljarskega mojstra, stara 57 let. Pogreb bo vršil v petek, 24. t. m. ob 17. uri izpred mrtvašnice mestnega pokopališča na Pobrežju. Blag ji spomin, žalujočim naše sožalje! —

Odklonjen ugovor proti občnemu zboru mariborskega trgovskega gremija.

Tajništvo mariborskega trgovskega gremija je prejelo odlok mestnega magistrata s katerim se zavrača priziv trgovcev proti sklepom in volitvam zadnjega občnega zbora mariborskega trgovskega gremija. —

Pred obilno vinsko letino.

Letos se nam obeta zelo bogata vinska letina, katere pa naši vinogradniki ne bodo posebno veseli, ker se širijo v zvezi s tem vesti, da bo padla do jeseni cena moštu do 1 Din. Naše cene pa niso v nevarnosti samo zaradi dobre letine pri nas, temveč tudi zaradi ugodnih izgledov vinske letine v inozemstvu in zaradi slabe organizacije vinogradnikov. Ugodna vinska letina se obeta namreč tudi v Avstriji, na Madžarskem, v Italiji in Franciji. Zato bo morala kraljevska vlada, ki je z monopolizacijo žitne trgovine zasigurala žitorodnim pokrajinam naše države minimalne odkupne cene, misliti na pomoč, ki jo bo morala nuditi država našim vinogradnikom, da jih reši pred popolnim polomom. Po zadnjih vesteh iz Beograda tam že proučujejo vprašanje plasiranja presežka vinske letine, ki ni pereče samo za dravsko banovino, nego tudi za Banat in Dalmacijo. Želiti bi bilo samo, da bi prišlo čim preje do nujnih ukrepov, ker je pomoč v sedanjem položaju res neizbežno potrebna.

Konferenca sadnih trgovcev iz Dravske banovine.

Zaradi izvajanja novega pravilnika o izvozu svežega sadja iz naše države se bo vršila v nedeljo, dne 26. junija, ob ½1. pop. v mali dvorani Celjskega doma v Celju konferenca sadnih trgovcev iz Dravske banovine. Vabljeni so vsi trgovci s sadjem.

Požar v Tepanju pri Konjicah.

V torek 21. t. m. ob 2. uri je začelo goreti pri trgovcu Lamutu. Zgorel je njegov hlev, v katerem se je nahajala tudi kolarska delavnica g. Kerna Franceta, ki ima zlasti občutno škodo, ker mu je požar uničil ves posušen les in orodje. Požar je najbrž nastal vsled neprevidnosti ciganov, ki so prejšnji večer prosili za streho pod hlevom. V ognju je poginil tudi eden izmed konjev ciganov. Cigani so takoj po nastalem požaru pobegnili. Dočim bo menda g. Lamut krit za škodo z zavarovalnino, bo g. Kern dobil kritje za nastalo škodo samo deloma. Na kraj nesreče so takoj prihiteli gasilci iz Konjic, pozneje tudi iz Dražje vasi in seveda tudi iz Tepanja. Gasilci so preprečili, da se ogenj ni razširil dalje po Tepanju, kjer so hiše večinoma krite s slamo. K sreči je deževalo in ni bilo vetra, sicer bi sledila neizogibna katastrofa za Tepanje. —

Srečke za III. razred državne razredne loterije

so prispele in jih igralci lahko zamenjajo v upravi »Jutra« in »Večernika« v Mariboru.

Meddržavni šahovski turnir v Pragi.

V 13. kolu meddržavnega šahovskega turnirja v Pragi, je doživel naš mladi šahovski mojster Vasja Pirc svoj drugi poraz. Podlegel je namreč Nemcu Richterju Dr. Vidmar je remiziral z Bogoljubovom, dr. Astaloš z Ahuesom, partija Kostić-Wagner pa je bila prekinjena. Tekma Jugoslavija-Nemčija je torej končala 1:2 (1). — V 14. kolu se je Jugoslavija merila s Švico in je bil dosežen rezultat 1:1 (2). Partijo Naegeli: Kostić in Michel: dr. Koenig ste končali remis, dočim ste bili partiji Joner:dr. Vidmar in Zimmermann:Pirc prekinjeni. Stanje po 14. kolu je sledeče: Poljska 33 (4), Amerika 32 (6), Letonska 32 (2), Češkoslovaška 31 in pol (5), Švedska 31 in pol (1), Nemčija 31 (4), Avstrija 30 in pol (6), Jugoslavija 30 (5). Naša reprezentanca je torej sedaj na osmem mestu.

Domača mačka dojila mladega divjega zajca.

Ta nenavadni in skoro neverjetni, a vendar resnični dogodek se je pripetil pri posestniku, p. d. Gačniku na Trnovcu v Savinjski dolini. Domačini so bili mački odvzeli novi rod in ga pometali v vodo. Slučaj je hotel, da so kosci baš istega dne prinesli s polja domov čisto mladega divjega zajca, na katerega so naleteli pri svojem delu. Dali so mu za mater mačko in ta ga je dojila prav tako skrbno, kakor bi dojila svoje mladiče. To je trajalo nekaj dni. V mladem zajčku se je kmalu začela pojavljati njegova narava. Od dne do dne je mački bolj uhajal na bližnjo njivo. V skrbeh ga je mati-mačka vsakikrat pritirala nazaj, nežno ga objemajoč. Končno pa je ponovno ubeglega svojega nenavadnega divjega dojenčka le prehudo zgrabila s svojima nogama in kremplji za glavo, tako da je nebogljiva stvarca na mestu poginila. —

Št. Ilj v Slov. gor.

Še-le leto dni je, odkar je v Št. Iliju gasilno društvo. V tem času si je mlado društvo že oskrbelo razno gasilsko orodje in uresničilo se je tudi, kar je najbolj želelo. Nabavilo si je novo motorno brizgalno, ki je v ponos vsemu članstvu. V nedeljo, 2. avgusta jo bo blagoslovilo na svečan način. Kumovali boste gospe Draga Swaty in Milka Kranjc ter gospoda Fr. Jurgec in K. Ehrlich. V zadnjem hipu je došle še razveseljiva vest, da se udeleži prosjave tudi predsedstvo JGZ iz Ljubljane. Posebni vlak bo vozil ob ½3. pop. iz Maribora čete gasilcev iz cele banovine. Zato vsi prijatelji gasilcev ta dan v obmejni Št. Ilj!

Koliko je znašal plen vlomilcev na Tržaški cesti?

Naknadno se nam poroča: Predrzni svedrovci so vzeli s seboj razun že omenjenih stvari tudi kovčeg, v katerem sta zakonca Pirc hranila svoje vrednosti: 3 zlate prstane in zlato uro-zapestnico, krstne in poročne liste ter razne pogodbe in pobotnice. Razun tega so se svedrovci poslužili še dveh novih nahrbtnikov, v katere so zbasali svoj plen. Celokupna škoda pri vlomu znaša po zadnjih ugotovitvah Din 7.850. Miroslav Pirc je poleg tega še — vojni invalid. —

Motitve v želodcu in črevesu, ščipanje v trebuhu, zastajanje v žilnem sistemu, razburjenost, nervozitete, omotičnost, hude sanje, splošno slabost olajšamo, če popijemo vsak dan čašo **»Franz Josefove« grenčice.** Zdravniki svetovnega slovesa hvalijo izboren učinek, ki ga ima **»Franz Josefova« voda** v svoji lastnosti kot milo odvajajoče sredstvo zlasti pri močnokrvnih, korpulentnih osebah satikarjih in hemeroidalno bolnih. **»Franz Josefova« grenčica** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Po Dolenjskem Krasu v Čabar

SLOVO OD RIBNICE. NOVA ŠTIFTA.

II.

Ko v ponedeljek prispem okrog desetih z vlakom v metropolo prelepe in rodovitne ribniške doline, v trg Ribnico ter iščem že na postaji z očmi svojega prijatelja sopotnika, pristopi k meni mlad nepoznan gospod ter mi pove, da se je ta že prejšnji dan odpeljal v Kočevje ter se vrne tekom dveh ur z vlakom. Tega stranskega skoka sicer ni bilo ne v najinem mariborskem popotnem načrtu, niti ne v ljubljanski popravljeni izdaji, a kaj sem hotel drugega nego udati se v usodo. Čakal sem toliko lažje, ker sem že pred kolodvorom srečal drugega dobrega tovariša, ki me je povabil k sebi na dom in pa, ker sem vedel, da je prijatelj mož beseda in se bode sigurno vrnil. Zakaj neprijetno bi se bilo potikati po Ribnici, pa če prav pri vsaki drugi hiši »bog roko ven moli«, če si namenjen v tuj, neznan in nekultiviran svet med medvede in divje mrjasce.

Nisem se motil. Prijatelj je ostal mož beseda ter se vrnil iz kočevske dežele točno, kakor je bil obljubil.

Po kosilu smo si šli ogledovat trg Ribnico. Meni sicer ni bilo mnogo za tako ogledovanje, ker poznam Ribnico še izza mladih let, a moj sopotnik je pred vojno služboval celo desetletje v Ribnici in imel seveda vse polno znanja. Da bi ob taki priliki ne obiskal teh starih znancev in znank, bi seveda ne bilo lepo od njega in bi gostoljubni Ribničani strašansko zamerili.

Tako smo se podali na pot po slavnem ribniškem trgu, ki je, mimogrede povedano, prav čeden. Seveda smo se ustavili na vsakem voglu, pri vsaki drugi veži in v vsaki tretji gostilni. Povsod so namreč vstajali spomini na nekdanje dni, ki jih je nekdaj tukaj preživel moj prijatelj. In ti spomini so bili zvezani z originalnimi, uprav ribniškimi zgodbami. Saj so Ribničani znani kot originalni in sila šegavi ljudje celo preko naše ožje domovine.

Da tako ogledovanje vzame mnogo časa, si lahko mislite. Kljub temu smo videli vse znamenitosti n. pr. tekočo Ribniščico, kar je v tem kraškem svetu redkost, Rudežev grad ob nji, prostor, kjer je bila sežgana zadnja čarovnica, kar je opisal Podgoričan v Slovenskih večernicah v knjigi »Zadnja na grmadi«. Seveda smo se morali oglasiti tudi »Pri Cenetu«, v najbolj znani ribniški gostilni. Le cerkve si nismo pogledali od znotraj, Jaz sem sicer silil v to, da bi bil videl, če so jo Ribničani v zadnjem času zopet kaj razrnili na svoj originalni način, a so mi vsi zatrdili, da se to ni več zgodilo od onega časa, ki ga je ohranila ljudska pripovest do današnjih dni. Pač pa nismo pozabili hiše, kamor je hodil naš Prešeren v šolo in pa tiste, v kateri je prebival njegov oče. Tudi na kulukarje smo naleteli. Kopali so temelje za nov Sokolski dom, katerega hočejo že letos spraviti pod streho

Tako je umevno, da je bilo naše ogledovanje ne samo dolgotrajno, ampak tudi naporno. Že sem dvomil, da bi bilo še tisti dan kaj z začetkom pravega potovanja, a vendar sva jo odrinila proti peti popoldne, ko je bilo še vedno dovolj toplo, preko njiv in travnikov k Novi Štifti. Spremljal je naju do tja najin ribniški znanec in gostitelj.

Lepa in dokaj prostorna Ribniška dolina je v tem letnem času, ko dorašča temnozelena koruza in zori žito, silno slikovita in pestra. Nekoliko je podobna naši Dravski dolini. Samo da je mnogo daljša in širša ter docela ravna in še bolj posejana z belimi vasmi. Sicer jo pa kakor našo Dravsko dolino obdajata dva dolga z zelenimi smrekami in bukovjem porastla gorska masiva. Na vzhodni strani Mala gora z vrhovi Grmada (887), Špičnik (897) in Črni vrh (955 m). Vzporedno z Malo goro pa se vleče na zahodni strani Velika gora z Ostrim vrhom (1127) in Belo steno (1253 m). Z Velike gore gledajo po Ribniški dolini okameneli svatje, o katerih poroča pripovedka, da jih je kaznoval Bog radi njihove objestnosti in prešernosti. Je to vrsta sivih skal sredi zelenega smrekovega gozda pod vrhom grebena Velike Gore.

Dasi se je solnce že dokaj nagibalo, vendar je bilo še vedno toplo dovolj, da se je z naju začela cedeti preobilna maščoba. Najin spremljevalec, ki je abstinent, je sicer trdil, da precejava v Ribnici zavžito pivo in cviček, a nama se je vendar zdelo, da je iz naju izteklo več tekočine, nego sva je zaužila. Posebno sva to občutila, ko smo se bližali sloveči božji poti Nova Štifta, katere cerkev stoji na hribčku. Posebnost te božje poti so namreč »svete štenge«, katerih nima daleč na okrog nobena romarska cerkev. Zato hodijo sem od blizu in daleč grešniki in grešnice delat pokoro.

Romarska cerkev Nova Štifta je prav velika stavba s kupolo na sredi. Ta kupola je bila pokrita s skodljami in se je pred leti na še ne ugotovljen način užgala. Bila je resna nevarnost ne samo za kupolo, ampak za celo cerkev. Vendar se jo je posrečilo rešiti. Danes je pokrita tudi kupola kakor vsa cerkev s pločevino. Ljudstvo je bilo tako radodarno z darovi, da sta cerkev oskrbujoča frančiškana lahko popravila ne samo kupole, ampak celo cerkev.

Pred cerkvijo je obširen prostor za romarje in sejmarje. Ta prostor senčijo orjaške starodavne lipe. Eno izmed njih so v zadnjem času podrli in napravili na njenem visoko odžaganem porobku — »prižnico«, katera je ograjena s smrekovimi koli. Ta jim pride prav, kadar pride toliko romarjev, da jim je prostorna cerkev še vedno premajhna. Kadar so pa ljudska zborovanja, je pa ta »prižnica« obenem govorniška tribuna. Na eno izmed teh orjaških lip pa še danes vodijo udobne stopnice do utice, ki se nahaja dokaj visoko med krošnjo starodavnega drevesa. Nova Štifta je po svoji idilični legi kakor nalašč ustvarjena, da se človek vsaj za nekaj ur iznebi vseh življenskih skrbi in nadlog ter se zatopi v drugi, duhovni svet.

Nova Štifta je pa zanimiva še iz drugega razloga. Tukaj je namreč živel v pokoju več let župnik Klinar, ki je spesnil in tudi uglasbil znano pesem »Le enkrat bi videl — kak' solnce gor gre«. Takrat je še videl in opravljal službo božjo. Proti koncu svojega življenja pa je res oslepel. Bil je neki originalen mož. Ker ni imel organista, si je vedel pomagati sam. Pri popoldanski službi božji je izpostavil sv. Rešnje telo. Potem pa je šel v zakristijo, se preoblekel in hajdi na kor za orgle. Pa je začel melodijo, katero so spremljali vsi verniki v cerkvi. Bilo je neki silno ginljivo. Ljudstvo se še sedaj rado spominja tega moža.

Sedaj oskrbuje cerkev red oo. frančiškanov. Po navadi bivato stalno dva patra. V letnem času pa pošilja red semkaj tudi kake rekonvalescente.

Po kratkem ogledu je pa naša trojica zašla v bližnjo gostilno k Fajdigi, da se oddahne in da dobiva midva novega krepčila za pot v hribe — med medvede.

Borba za zvonove v Saganu

V mestu Sagan se je vnela huda bitka med občinsko upravo in cerkveno občino za nabavo novih zvonov, namesto starih, ki so bili med svetovno vojno preliti v topove. Spor je dovedel tako daleč, da je cerkvena občina celo zarubila mestno občino. Vzrok temu sporu pa je stara, preperela listina iz leta 1430, ko se je mestna občina obvezala, da bo za posojeno vsoto vedno skrbela za to, da bo imela saganska cerkev dovolj zvonov. Po vojni je mestna občina odklanjala kljub ponovnim pozivom cerkvene uprave njene zahteve po nabavi novih zvonov ter končno posegla po skrajnem sredstvu, da je tožila občinske očete in izvedla rubež nekega občinskega podjetja. Posledica tega je, da se je mesto razdelilo v dva sovražna tabora, ki se borita za ali proti nabavi novih cerkvenih zvonov. Pri nas bi bila zadeva gotovo že davno urejena, ker bi verniki sami zbrali za nove zvonove ter ne bi živeli 12 let brez zvonov.

Načela.

— Načelno dajem podporo samo v resnici siromašnim.

= Kako pa poznate, kdo je v resnici siromašen?

— Siromak je preveč ponosen, da bi prosil za kakšno podporo!

Sokolstvo

Sokolsko društvo Žerjav

je imelo v nedeljo društveno javno telovadbo. Dan ni bil posebno dobro izbran, ker je bila istočasno v Mežici nova maša in tombola KJS. Udeležba je bila zato pičla, častno pa je bilo število nastopajočih. Ob zvokih rudniške godbe je prikorakalo na vzorno letno telovadišče deloma v telovadnih, deloma v slavnostnih krojih 120 sokolskih pripadnikov. Izvzemši 15 članov v krojih so pri nastopu vsi sodelovali. Starosta br. ing. Fettich, ki je skupino nagovoril, se je pri tej priliki spomnil naše vladarske hiše, pozdravil pičlo navzoče prijatelje Sokolstva in predstavil prosvetnega nadzornika brata Sovreta iz Slovenjgradca, ki se je udeležil prireditve kot odposlanec br. župne uprave in vodstva Koroškega Sokolskega okrožja. V svojem pozdravnem govoru se je spomnil med drugim naših, iz Pariza se vračajočih mednarodnih tekmovalcev, pred letom dni ponesrečenega pok. brata Maleja in omenil Tyrševo leto, ki bo končalo ob 100letnici njegove smrti z vsesokolskim zletom v Pragi l. 1932. Nastop je bil skrbno pripravljen in, če prezremo predolge odmore med prvimi točkami obširnega in zanimivega programa, vzorno izvajan. Moška in ženska deca je nastopila hkrati in nas je uvodoma pozabavala in zadivila z živahnimi igrami in zanimivimi raznoterostmi. Sledila je prosta in orodna telovadba moškega in ženskega naraščaja, ter članov in članic, ki so vsi po večkrat prav dobro nastopili. Skupno število nastopajočih je bilo 105, po veliki večini samii pripadniki žerjavskega Sokola. Sodelovalo je le par članic iin naraščajnc ter 6 članov iz Mežice in Črne.

Prireditev je izpadla v moralnem oziru tako, da so sodelavci in prireditelji z uspehom lahko zadovoljni in na storjeno delo ponosni.

Nastop Sokolskega društva Prevalje

V nedeljo se je vršil v Prevaljah letni nastop ki sta mu prisostvovala tudi srezki načelnik brat dr. Maraš in podnačelnik g. Milač. Sokolsko župo in Koroško okrožje je zastopal brat okrožni načelnik. Točno ob napovedani uri so prikorakali vsi oddelki pod vodstvom brata načelnika na telovadišče, kjer je zbrane pozdravil brat podstarosta postajenačelnik Kaffou. V svojem govoru je obrazložil prisotnemu občinstvu pomen in način Sokolske vzgoje ter pozval prisotnne, naj še nadalje ohranijo naklonjenost domačemu društvu. Svoj govor je končal z vzklikom prvemu Sokolu Nj. Vel. kralju Aleksandru in prestolonasledniku Petru kot starosti jugoslovenskega Sokolstva.

Nastop se je vršil točno po določenem programu. Pohvalno moram omeniti, da je nastopilo le domače društvo brez pomoči sosednih društev. Nastop sta otvorili moška in ženska deca z raznoterostmi in igrami, katere so napravile na prisotne najboljši utis. Sledila je nato splošna orodna telovadba. Vse vaje so bile prav primerne nastopajočim. Moški naraščaj je nastopil s prostimi vajami za Prago. V začetku je manikala skladnost, med vajami pa se je tudi to popravilo. Člani so proste vaje izvedli zelo dobro, ravnotako članice. Nastop članov na drogu in članic na bradlji je pokazal prav lepe uspehe. Nekatere vaje članov so bile naravnost vrhunske. Med članicami pa je bilo opaziti nekaj prav elegantnih telovadk. Zadnja točka programa je bila sestava brata načelnika, pri kateri je nastopilo 8 članov in 4 članice. Sestava je bila posrečena in prav primerna sposobnosti telovadcev. Pri prostih vajah je igrala gasilska godba prav dobro in če bi imela na razpolago dobre note, bi stvar v vsakem pogledu uspela.

Nastop bi bil zaslužil več pozornosti s strani domačega občinstva. Manjkali so celo nekateri odborniki. To gotovo ni vzpodbujevalno za brate in sestre, ki so se trudili vse leto. Prihodnjič več pozornosti!

Prednjaškemu zboru pa častitam k lepo uspelemu nastopu. Bratje prednjaki, sestre prednjačice! Le tako naprej in uspehi bodo od leta do leta vidnejši. — Zdravo! —

V. M.

Šport

PREDLOG MARIBORSKIH KLUBOV ZA REORGANIZACIJO PRVENSTVENEGA TEKMOVANJA LNP.

Za glavno skupščino LNP, ki se bo vršila dne 2. avgusta v Ljubljani in bo razpravljala med drugim tudi vprašanje reorganizacije prvenstvenega tekmovanja, so predložili klubi mariborskega okrožja po dr. Planinšku izdelan predlog, ki predvideva enotni prvi razred in 4 skupine drugorazrednih klubov. Ugodna rešitev tega predloga je važna zlasti za klube našega mesta, ker jim daje možnost vstopa v lige, v kolikor se v lokalnem prvenstvenem tekmovanju plasirajo na I. odnosno na II. mesto.

Prvi razred bi tvorili sledeči klubi: 1. Prvo in drugo plasirani klub Ljubljane po stanju jeseniške prvenstvene tabele iz leta 1930-31 (Primorje in Ilirija); 2. Prvo in drugo plasirani klub Maribora po stanju prvenstvene tabele iz leta 1930-31 (ISSK Maribor in SK Železničar). 3. Zmagovalec iz dvojne kvalifikacijske tekme tretje plasiranega kluba Ljubljane (SK Svoboda) proti zmagovalcu iz dvojne kvalifikacijske tekme prvaka Trbovelj in prvaka province Ljubljana (SK Elan). 4. Zmagovalec iz dvojne kvalifikacijske tekme tretjeplasiranega kluba Maribora (SK Rapid) proti prvaku celjskega okrožja (Atletik SK).

Drugi razred bi se delil na štiri skupine in to: 1. skupina Ljubljana - mesto; 2. skupina Ljubljana - provinca; 3. skupina Celje-Trbovlje; 4. skupina Maribor - mesto in okolica. To skupino bi tvorili sledeči klubi: SK Rapid, v kolikor bi izpadel iz kvalifikacijske tekme, SK Svoboda, SK Ptuj, SK Mura in SK Maribor, čim bo sprejet v JNS.

Izvedba prvenstvenega tekmovanja: Prvenstveno tekmovanje izvede LNP, in to za I. razred, mesto Ljubljano in okolico neposredno. V območju ostalih skupin pa medklubski odbori. Prvo in drugo plasirani klub prvega razreda sta izključno legitimarana za vstop v III. ligo državnega prvenstvenega tekmovanja (sklep gl. skupščine JNS z dne 5. V. 1931). Prvak drugega razreda se določi sledeče: Prvak II. razreda skupine Ljubljana-mesto igra dve tekmi s prvakom II. razreda Ljubljana-provinca. Prvak II. razreda skupine Celje-Trbovlje igra 2 tekmi s prvakom II. razreda skupine Maribor. Zmagovalca teh tekem pa igrata dve finalni tekmi. Zmagovalec teh tekem je prvak drugega razreda ter preide avtomatično v prvi razred, dočim pade zadnje-plasirani klub I. razreda v drugi razred in sicer v skupino svojega teritorija.

Mednarodni tenisturnir na Bledu

priredi Beograjski tenis klub v dneh 31. julija do 2. avgusta. Prijave sprejema do 30. t. m. Zdraviliški dom, Bled.

Tour de France.

Po 14. etapi je splošna kvalifikacija posameznikov sledeča: 1. Magne (Francoz), 2. Tesenti (Italijan), 3. Demysere (Belgijec). Skupinska kvalifikacija: 1. Francija, 2. Belgija, 3. Italija, 4. Avstralija-Švica, 5. Nemčija.

Iz LPP.

Opozarjajo se vsi klubi, da je zadnji dan prijav za podsavezno in savezno prvenstvo sreda 22. t. m., do katerega dne je poravnati tudi vse obveznosti. Do tega dne se morajo prijaviti tudi poljubni skoki. Prijave na savezna prvenstva je prijaviti direktno JPSu Zagreb, Zrinjski trg štev. 9.

Kolesarska tekma med vegetarijanci in mesojedci.

Skandinavski sportniki že dolgo razpravljajo o tem, da li je za sportnike priporočljivejša vegetarijanska, ali mesna prehrana. Da bi se o tem prepričali, so priredili pristaši obeh taborov veliko kolesarsko dirko. Vegetarijanci so imeli na dresih vtkano žlahtno banano, mesojedci pa so se ponašali z volovsko glavo. Dirka je bila zelo naporna ter se je vršila na progi Kopenhagen - Oslo. Zmagali so vegetarijanci, dočim so bili v slični dirki na Danskem premagani od mesojedcev

M. Zevaccor

V senci jezuita

Zgodovinski roman. 163

Toda dogodki, ki so se bili pripetili med njeno blaznostjo, so ji ostali deloma zakriti, kakor da leži na njih gosta senca.

Tako se ni mogla spomniti, kaj jo je napotilo, iti v Fontenblo; tudi se ni spominjala več, da je bila ta lepa deklica, ki se smehlja ob postelji, nekoč že v njenem brlogu.

S tesnobno boječnostjo je povzela:

»Ali mi hočete povedati, kako vam je ime? Tako srečna bi bila, ako bi vedela...«

»Ime mi je Žileta...«

Margentinini prsti so se skrčili na odeji, toda premagala se je.

Žileta se je nasmehnila.

Margentina je molčala nekaj minut.

Nato je vprašala:

»Zakaj so me prenesli v ta krasni grad?«

»Jaz sem hotela, da store tako.«

»Vi ste hoteli?... A, ne čudim se temu...«

»Kako to?« se je nasmehnila Žileta.

»Zato, ker ste tako dobri... to se vidi na prvi pogled... in tudi zato, ker je moralo tako priti...«

Žileta ni razumela teh temnih besed, ki so izražale pri Margentini še temnejša čustva.

Sicer pa se je čudila vsemu vedenju in besedam ranjenke.

Ali je bila to tista ženska, ki je ravnala z njo tako kruto v Parizu?

Kakšen izpreobrat se je bil izvršil v njej?

In zakaj je planila Margentina prej tik pred strelom k njej ter zaklicala:

»Moja hči, Žileta moja!«

Ta žena se ji je zdela, kakor odeta s skrivnostjo.

Kljub temu pa jo je obhajalo sočutje, ki je bilo v svojem dnu nemara samo dejansko usmiljenje do te nesrečnice.

Morda je bilo vse to zgolj zato, ker ji je bilo dano misliti v dobi kratke minute, da je to njena mati.

Med tem pa jo je vprašala Margentina:

»Pravijo, da ima kralj hčer... razumete me dobro... hčer, ki ne pozna svoje matere... Ali je res?«

Žileta je prebledela ob tem vprašanju.

Oči so se ji zameglile. Sklonila je glavo... Margentina jo je gledala z željnimi očmi.

Povzela je s trepečočim glasom:

»Odgovorite mi... Oh, verjemite... oh, če vas izprašujem te reči... Glejte.. moje življenje visi na nitki... Odgovarjajte mi kakor umirajoči, ki jo vaše besede lahko ožive ali umore...«

»Res je, gospa,« je dejala Žileta nato... »kralj ima hčer, ali jo vsaj utegne imeti... Tako sklepam, ker mi je sam dejal...«

»In ta hči... ste vi, kaj ne, da? To ste vi...«

Bolesten vzdihljaj se je izvil deklici, ki je zajecijala:

»Res, jaz sem... Kraljevska hči, gorje mi, hči brez matere!«

Margentino je izpreletel krčevit trepet.

Njene roke so se sklenile v obožujoči gesti, in pogledala je Žileto, kakor se je spominjala, da je gledala v svoji mladosti podobo preblažene device Marije. Iz oči pa so se ji začele teči solze, počasi, kapljica za kapljico.

»Gospa, gospa!« je vzkliknila Žileta preplašena, »ali vam je huje?«

Margentina je odkimala z glavo.

In zamrmrala je s tesnobnim glasom:

»Počakajte... da morem govoriti . . . povedati vam imam marsikaj...«

Žileta je čakala trepetaje.

Ranjenka je bila ohranila svojo obožujočo pozo: solze so tekle še vedno, tiho, brez glasu in brez sunkov joka, in zdelo se je, kakor da dajejo obličju izraz čudnega sijaja.

»Poslušajte,« je dejala Margentina naposled... »povedati vam moram... V mojem življenju je dolga doba, polna teme; sama čutim, da bi bilo zaman, ako bi poizkušala spraviti v njo kaj luči... Kaj se je godilo v tej dobi? Sama ne vem... Koliko dni, mesecev, let je trajalo? Tudi tega se ne zavedam... Zdi se, da sem spala dolgo, dolgo, in sem se zbudila šele zdaj... Samo par dogodkov se spominjam prav nejasno kakor se človek spominja sanj, ki jih je že izbrisal san... Tako se mi zdi tudi, da sem videla vas... a to je gotovo le sen in prevara...«

»Da, sen je!« je rekla Žileta.

Zakaj mislila je, da bi storila ranjenki veliko žalost, če bi ji omenila svoje bivanje v ulici Move-Garson.

Margentina je nadaljevala:

»Toda vsega, kar se je zgodilo pred to temno dobo, se spominjam do najmanjše podrobnosti... In takrat me davi tesnoba mojih muk, kakor sem jih šele pravkar izkusila... in moje radosti so tako navzočne v mojem duhu, da se vprašujem, ali so res minila leta, odkar je bilo vse to... In vse, vse to se meša v moji glavi...«

»Pomirite se in počijte, prosim vas,« jo je prekinila Žileta, prestrašena nad vzhičenjem, ki ga je slutila v Margentininih mislih.

»Počijem da naj!« je vzkliknila ranjenka goreče. »Počivati! Moj najljubši počitek je to, da govorim z vami... In potem... vi še ne veste... Oh, če bi bilo to mogoče! Poslušajte me.. Čista deklica ste, in morda vam ne bi smela povedati, morda me boste grajali. Ako bi vedeli, kako se mi stiska srce ob misli, da bi se vas morala sramovati! A vendar je potrebno, da vam povem... Tiste dni sem bila mlada; bila sem lepa; in z vso svojo dušo sem ljubila mladega kavalirja, ki mi je prisegal, da me ljubi... Vi zardevate... Ah, kaj mi je storiti, ravno tega sem se bala!«

»Ne, ne!« je vzkliknila naglo Žileta, presunjena od nemira. Govorite... ne zmenite se zame... Trudila se vas bom razumeti...«

»No, torej... postala sem mati. Rodila sem otroka.... in baš tisti dan... dan veselja in žalosti obenem . . . sem skoro umrla... zaradi brezvestnosti moža, ki sem ga ljubila... nato pa sem se vrnila v življenje, ki bi mi bilo sam solnčni sijaj, če bi bila obdržala svojega otroka...«

»Vaš otrok je torej umrl?« je vprašala Žileta trepetaje.

Margentina ji ni odgovorila. Morda je niti ni slišala.

Povzela je z naraščajočim vzhičenjem.

»Ali veste, kako je bilo ime temu možu?«

»Povejte! Oh, povejte!«

»Ime mu je bilo Franc, in postal je kralj francoski...«

»Moj oče!« je šepnila Žileta z zamirajočim glasom.

»Kar se pa tiče mojega otroka, ali sem vam povedala, da je bila hči? Ali sem vam povedala, da sem jo začela oboževati do blaznosti? Poslušajte... poslušajte... te stvari so se godile v Bloaju...«

»V Bloaju!« je vzkliknila deklica zamolklo.

»Nekega dne... je izginila... Kako? Ne vem... Pozneje sem izvedela, da so jo videli v Montu...«

»V Montu!« je zahropela Žileta, bleda kakor mrlič.

»Rekli so mi, da jo je odvedel neki moški... moški... pokvečen nestvor in dalje se ne spominjam.«

Zamolkel jek neizrekljive radosti se je izvil Žileti.

Hotela je zakričati: »Mati, mati! Jaz sem tvoja hči! A njeno grlo ni dalo glasu od sebe; hotela je iztegniti roke... toda čutila je, kako jo zapušča življenje in kako pada, pada...

»Angelji nebeški! To je ona! Ona je!«

Z glasnim krikom je planila Margentina s svojega ležišča in prijela hčer v naročje.

Dvojni vzklik deklice, nje naraščajoča ganjenost ob Margentinini povesti in nje vedenje ob poslednjih besedah je pričalo ubogi materi, da je Žileta spoznala sebe v tej nepopolni zgodbi.

Pod brezumnim ljubkovanjem svoje matere je Žileta odprla oči.

»Mati!« je zamrmrala s slabim glasom.

»Ti si!« je hropla Margentina med smehom in solzami, »ti si! Izprva nisem verjela popolnoma! Ali morem biti slaba mati! Kako si lepa! In kako si zrastla! Potemtakem mora biti res že dolgo od tistih dob! Premisli: kadar sem se napajala z nado, da te najdem, sem menila, da te vzamem v naročje in te poujčkam...«

Tako govoreč je bila Margentina sedla, posadila si Žileto na kolena in jo začela zibati, kakor da je še majhno dete.

Žileta je ždela v materinem naročju s čuvstvom blagobitja in varnosti, ki ga je okušala zdaj prvikrat v svojem življenju, in ihtela tiho, tiho...

Prizor, ki je sledil, je bil pač eden izmed istih, ki jih ne opiše nobeno pero.

Tesno objeti sta menjavali mati in hči več solza in več poljubov nego besed.

Vprašanja, naivna in važna, otroška in resna, so sledila druga drugemu, in zdelo se je obema, da se nikoli ne bosta spoznali dovolj.

Nazadnje pa, po tolikih izlivih čuvstva je hotela Margentina vedeti, kako in zakaj pozna Žileta svojega očeta in kako je prišla v Fontenbloški grad.

»Kralj...« je izpregovorila.

Žileta je vztrepetala:

»Oh, mamica ne govorite o tem človeku... on me navdaja z grozo.«

Margentina je ostrmela, kakor da so ji razkrili nenadoma strašen zločin.

»Torej,« je dejala, »mu ne zadošča zlo, ki ga je storil materi... on mora še...«

Ta hip pa se je pojavilo ob vhodu sobe več moških in žensk.

Eden izmed njih je stopil na sredo sobe in vzkliknil odurno:

»Kaj pomeni ta komedija? In kaj dela tu ta beračica?... Pomirite babo in vrzite jo iz palače; druga kazen naj izostane, z upoštevanjem njenega stanja... Kar se pa tiče vas, Žileta...«

Iztegnil je roko, kakor da hoče prijeti Žileto.

Toda ustavil se je zdajci in prebledel kakor zid; začel se je odmikati, kakor da je videl prikazen.

Margentina se je bila vzravnala.

S silovito, a vendar tudi rahlo materinsko kretnjo je bila porinila hčer za svoj hrbet.

Roka se ji je oprijela pri stolu, na katerem je sedela trenotek poprej, in vsa besna, s plamenečimi očmi je zarohnela:

»Samo dotekni se je... le prst položi nanjo... videli bomo, kdo se bo smejal...«

»Mati!« je jeknil kralj.

Na njegovih ustnicah je dobila ta beseda grozovit pomen. Mati!... to je pomenilo sodba: sodba!

Margentina se je bila pojavila pred njim kakor plameneča boginja maščevanja.

(Nadaljevanje sledi.)

Lepo skoraj novo spalnico prodam. Meljska cesta 29. 2081

Kompletna spalna soba ceneno na prodaj. Minska ul. 8. 2110

Ovčja volna, kemično čista za madrace, odeje kg od Din 16.—, lepe, močne otomane Din 500.—, madrace Din 250.—. Tapetniška popravila, solidni izdelek in poceni. — Vojašniški trg 1. 2107

Lokal v centru mesta oddam. Naslov v upravi »Večernika«. 2109

Pleskarska in slikarska dela, črnoslikanje izdeluje prvovrstno hitro in ceneno A. Renner, Krčevina, Praprotnikova ul. 200. 2111

Služkinja snažna in pridna se sprejme k dvema osebama z 24. avgustom ali 1. septembrom. Prijave do 2. avgusta v Gosposki ul. 50, vrata 6. 2112

Sprejmem mlado šiviljo, veščo v šivanju moškega in ženskega perila, plača po dogovoru, hrana in stanovanje v hiši, mesto stalno. Vprašati R. Valentič, Zagreb, Vlaška ul. 15. 2106

Iščem sobo za takoj, zračno, s posebnim vhodom blizu kolodvora za prenočišče. Ponudbe na upravo pod »Takoj«. 2102

Ceneno na prodaj velik stavbeni prostor, lepa lega, od 500 m² naprej, na periferiji mesta. — Vprašati J. Uhler, Pobrežje, Nasipna ul. 42 ali pri g. geometru Götzl-u, Aleksandrova cesta 53. 2061

Dva lepa lokala se oddasta, zelo primerna za obrtnika, skladišče i. t. d., v novi zgradbi. Naslov v upravi lista. 2068

Sobo in črkoslikanje, vedno najnovejši vzorci na razpolago izvršuje poceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ulica 3 za kavarno »Astoria«. X

Rabljene avto in moto gumi plašče kupuje v vsaki količini mehanična delavnica Justin Gustinčič, Tattenbachova ul. 14. 1566

Kovčke za potovanje, ročne torbice, aktovke, listnice, denarnice, nogometne žoge, nahrbtnike, športne pasove itd. nudi v največji izbiri in najnižji ceni. Ivan Kravos, Aleksandrova 13. Maribor. 1856

Lepo trisobno stanovanje v sredini mesta, popolnoma separirano z delavnico ceneno oddam. Posredovalnica Rapid, Gosposka 58. 2115

Perfektnega sobarja z dolgoletnimi spričevali išče za 1. avgust Vila Hercog, Zagreb, Hercegovačka 65. 2114

Štampilje T. SOKLIČ Maribor Aleksandrova 43

zastopniki se sprejmejo

Sreske inspektorje nameščamo proti mesečnemu pavšalu od Din 2400.— in proti proviziji. Nadalje poučujemo in zaposlimo v vsakem srezu po eno spretno žensko osebo, radi daljšega poučevanja v strojnem pletenju kot hišno obrt. Če priložite znamko za odgovor Vam pošljemo obširna navodila. Zadruga jugosl. pletača Osijek. 1710

✝

Rodbine Černy, Brandl, Marinković in Kosiak naznanjajo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je njihova iskrenoljubljena nepozabna soproga, oziroma mati, tašča in stara mati, gospa

Ivana Černy, roj. Pasero

soproga čevljarskega mojstra

v sredo, dne 22. julija 1931 ob ½3. uri zjutraj, po dolgi mučni bolezni nenadoma v 58. letu svoje dobe boguvdano preminula.

Pogreb blagopokojnice se bo vršil v petek, dne 24. julija 1931 ob 17. uri iz mrtvašnice mestnega pokopališča na Pobrežju.

Maribor, Ljubljana, Graz, 22. julija 1931.

Izdaja Konzorcij »Jutra« v Ljubljani; predstavnik izdajatelja in urednik: FRAN BROŽOVIČ v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA v Mariboru.